

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวค้อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษา
ขอนำเสนอสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ตามลำดับดังนี้

1. วัตถุประสงค์การศึกษา
2. สรุปผลการศึกษา
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวค้อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวค้อ จำแนกตามศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและสถานภาพระหว่างผู้ปกครองกับผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวค้อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

สมมติฐานการศึกษา

ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวค้อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและสถานภาพระหว่างผู้ปกครองกับเจ้าหน้าที่ที่มีความแตกต่างกัน

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาขอสรุปผลการศึกษา ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ที่เป็นผู้ปกครองมีความสัมพันธ์กับเด็กเล็กที่นำมาเข้าศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กส่วนใหญ่เป็น พ่อหรือแม่มากกว่าญาติ (คิดเป็นร้อยละ 61) เนื่องจากชุมชนยังเป็นชุมชนชนบทและมีลักษณะของครอบครัวที่อบอุ่นอยู่ โดยบิดามารดาทำงานอยู่ในเขตพื้นที่และส่วนมากยังอยู่ด้วยกัน ทำให้เด็กได้ใกล้ชิดกับบิดา มารดาได้รับการเอาใจใส่ซึ่งจะช่วยให้พัฒนาการของเด็กเหมาะสมกับวัย และผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ เป็น ผู้ปฏิบัติ/ฝ่ายดำเนินการมากกว่าผู้บริหาร/ฝ่ายสนับสนุน
2. ระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก และจำแนกเป็นรายด้านพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรกคือ ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร ด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนมี มีระดับความคิดเห็น คือ 3.63 ซึ่งมากกว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกบัวคือ ที่มีระดับความคิดเห็น 3.61 แต่เมื่อดูค่าเฉลี่ยทั้งสองศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้วพบว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้งสองแห่ง จึงสรุปได้ว่าในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนมีและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกบัวคือ ไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ที่มีระดับความคิดเห็น คือ 3.96 ซึ่งมากกว่าผู้ปกครองเด็กเล็ก ที่มีระดับความคิดเห็น 3.62 แต่ เมื่อดูค่าเฉลี่ยของผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาและผู้ปกครองเด็กเล็ก แล้วพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้งคู่ จึงสรุปได้ว่าความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาและผู้ปกครองเด็กเล็กต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

4. ข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ควรดำเนินการ ดังนี้ ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ควรให้มีแม่บ้านที่คอยทำความสะอาดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้ผู้ดูแลเด็กทำหน้าที่ในการเรียนการสอนเด็กเล็กอย่างเต็มที่ ในด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก นั้นควรมีกำแพง หรือรั้วรอบขอบชิดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้าน โลกบัวคือ เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เด็กออกมาวิ่งเล่นด้านนอก ในด้านวิชาการและกิจกรรม หลักสูตร องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดสรรงบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียน การสอนที่ทันสมัยอย่างเพียงพอสำหรับเด็ก และในด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน นั้นควรให้มีการจัดประชุมผู้ปกครองเป็นประจำทุกเดือน

อภิปรายผล

การศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาขอเสนอการ อภิปรายผลการศึกษา ตามวัตถุประสงค์และสมมติฐานการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษา พบว่า ระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของ องค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ภาพรวมอยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ ทั้งนี้เนื่องจากการที่ผู้บริหารมีนโยบายในการให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยมีการเชิญผู้ปกครองเข้าร่วมประชุมชี้แจงการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นประจำ รวมทั้งด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร ด้านบุคลากรอื่น เนื่องมาจากการได้รับการฝึกอบรมทางด้านวิชาการ ประกอบกับผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาให้ความสำคัญต่อมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นก้าวแรกของเด็กปฐมวัยที่จะได้เรียนรู้ในด้านต่าง ๆ มีการพัฒนาทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สุขภาพเพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งเป็นที่ยอมรับกัน โดยทั่วไปในหมู่นักจิตวิทยาและนักการศึกษาว่าเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึงอายุ 5 ขวบ เป็นช่วงที่สำคัญช่วงหนึ่งของชีวิตที่สมองมีการเจริญเติบโตมากกว่าทุก ๆ ช่วงอายุ และเป็นช่วงเวลาที่เหมาะที่สุดสำหรับการปูพื้นฐานทักษะต่าง ๆ ให้แก่เด็ก เพื่อมีความพร้อมในการที่จะพัฒนาในระดับต่อไป ซึ่งก็สอดคล้องกับ

นโยบายของรัฐในการถ่ายโอนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. 2547 : 3-6) ได้กำหนดว่า ในการจัดการศึกษาท้องถิ่นมีวัตถุประสงค์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฐมวัยกำหนดให้เด็กปฐมวัยได้รับการส่งเสริมพัฒนาการและเตรียมความพร้อมทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และลักษณะนิสัยให้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการเต็มตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมระเบียบวินัย และมีความพร้อมที่จะเข้ารับการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสอดคล้องกับทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญา ของ เพียเจต์ (Piaget. 1992 : 154 ; อ้างถึงใน พรรษา นิลวิเชียร. 2535 : 31-33) เป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งถึงวัยที่มีพัฒนาการทางสติปัญญาอย่างสมบูรณ์ ได้แบ่งขั้นพัฒนาการทางสติปัญญาออกเป็น 4 ขั้น คือ ขั้นประสาทสัมผัสและการเคลื่อนไหว ขั้นความคิดก่อนการปฏิบัติการ ขั้นปฏิบัติการคิดด้วยรูปธรรม ขั้นปฏิบัติการคิดด้วยนามธรรม เช่นเดียวกับ ทฤษฎีการเรียนรู้ ของ บรุนเนอร์ (Bruner. 1992 : 123 ; อ้างถึงใน วชิระ มิตรตระกูล. 2551 : 12) เชื่อว่า พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเกิดจากกระบวนการภายในอินทรีย์ (Organism) เน้นความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมที่แวดล้อมเด็ก ซึ่งจะพัฒนาได้ดีเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก โดยทฤษฎีของบรุนเนอร์ เน้นหลักการกระบวนการคิด ซึ่งประกอบด้วย ลักษณะ 4 ข้อ คือ แรงจูงใจ โครงสร้างลำดับขั้นต่อเนื่อง และการเสริมแรง

ผลการศึกษาสอดคล้องกับสุณิสสา ภาคี (2553 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม โดยรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสัมฤทธิ์ เนตรประไพ (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษาพบว่า คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนครปฐม มีความคิดเห็นในการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งจากการศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ในครั้งนี้ก็มีบริบทเดียวกัน โดยมีความคิดเห็นในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และผลการศึกษาเมื่อจำแนกในแต่ละด้านมีดังนี้

ด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ในภาพรวมและรายข้ออยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้ดูแลเด็กมีความรักเอาใจใส่ เข้าใจและดูแลเด็กอย่างทั่วถึง และมีความเข้าใจในการดำเนินงานด้านการศึกษาระดับ

ปฐมวัย รวมทั้งมีวุฒิการศึกษาที่เหมาะสม มีประสบการณ์ในการปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นอย่างดี สามารถในการจัดการเรียนการสอน มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อเด็กและผู้ปกครอง มีจำนวนสัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก คือ ผู้ดูแลเด็ก 1 คน ต่อ เด็ก 20 คน อีกทั้งผู้บริหารมีการกำหนดนโยบาย แผนงานปฏิบัติและงบประมาณในการส่งเสริมและพัฒนาศูนย์เด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง และจัดให้มีรถบริการรับ – ส่งเด็กนักเรียนอย่างทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2547 : 1-13) ได้กำหนดว่า บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ประกอบด้วย ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ นายกฯ และปลัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนบุคลากร ซึ่งทำหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อาทิ หัวหน้าศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ผู้ดูแลเด็ก ผู้ประกอบอาหารและผู้ทำความสะอาด เป็นต้น โดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีคุณสมบัติ บทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบในการบริหารจัดการเพื่อให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินงานให้การศึกษาและพัฒนาการสำหรับเด็กได้อย่างถูกต้องตามหลักวิชาการด้วยความเหมาะสม และเป็นไปตามความต้องการของท้องถิ่น ส่วนประเด็นในข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าข้ออื่น ๆ คือ มีการจัดฝึกอบรมและให้บุคลากร ได้รับการฝึกอบรมในวิชาชีพอยู่อย่างต่อเนื่อง ผลการศึกษาจะเห็นว่า บุคลากร โดยเฉพาะผู้ดูแลเด็กนั้น มีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบตลอดเวลาถึงแม้ว่าจะมีจำนวนสัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนเด็ก คือ ผู้ดูแลเด็ก 1 คน ต่อ เด็ก 20 คน และแม้จะมีโครงการฝึกอบรมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของผู้ดูแลเด็ก ๆ ก็ยังไม่มีโอกาสเข้ารับการอบรมเพราะต้องอยู่ปฏิบัติหน้าที่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนั้นอยู่ ซึ่งก็สอดคล้องกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องๆ พบว่า ควรให้ผู้ดูแลเด็กเข้ารับการฝึกอบรมบ่อยครั้งเพื่อเพิ่มทักษะในการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องยังอยากให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีแม่บ้านที่คอยทำความสะอาดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้ผู้ดูแลเด็กทำหน้าที่ในการเรียนการสอนเด็กเล็กอย่างเต็มที่มีกรมอบหมายให้มีผู้ที่คอยออกตรวจหรือคณะกรรมการออกประเมินศูนย์เป็นประจำทุกเดือน และควรให้มีการแยกเด็กออกเป็นช่วงชั้นหรือแยกเป็นช่วงอายุที่ใกล้เคียงกันเพื่อเด็กจะมีพัฒนาการที่ใกล้เคียงกัน

ด้านอาคารสถานที่ และสิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พบว่า ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวค้อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ในภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า สภาพของอาคารเรียนมีความแข็งแรง ที่ตั้งของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเหมาะสมและปลอดภัย มีห้องน้ำ ห้องส้วมที่สะอาด ถูกสุขลักษณะ มีการกำจัดขยะที่ถูกสุขลักษณะทั้งภายในและภายนอก ทั้งนี้เพราะองค์การบริหารส่วนตำบล ได้จัดให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก มีแสงสว่างและการระบายอากาศดีและ

เพียงพอ มีห้องเรียน ห้องนอนที่แบ่งเป็นสัดส่วนและเพียงพอของพื้นที่ใช้สอย มีห้องรับประทานอาหารที่กว้างขวางเหมาะสมกับจำนวนเด็ก มีสถานที่จอดรถรับ-ส่งเด็กอย่างเพียงพอ และบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความสะอาด ปลอดภัย น่าอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีลำดับความต้องการของมาสโลว์ ด้านความปลอดภัย สร้อยตระกูล (ดิทยานนท์) อรรถมานะ. 2541 : 83 – 90) กล่าวว่า ความต้องการด้านปลอดภัย ได้แก่ ความต้องการสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยจากอันตรายทั้งทางกายและจิตใจ ความมั่นคงในงานในชีวิตและสุขภาพ องค์การสามารถสร้างเงื่อนไขเพื่อตอบสนองความต้องการขั้นนี้ โดยจัดเงื่อนไขที่ปลอดภัยในที่ทำงาน มีความยุติธรรมสร้างความมั่นคงในงาน ให้ความสะดวกสบายในการทำงานสอดคล้องกับงานวิจัยของ นภัทร์ โพธิรัตน์ (2550 : 64-67) ได้ทำการศึกษา เรื่อง ความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กที่มีต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรณีศึกษา : ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลวัฒนานคร อำเภอวัฒนานคร จังหวัดสระแก้ว พบว่า ผู้ปกครองเด็กมีความพึงพอใจต่อศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมากในด้านอาคารสถานที่ ส่วนในประเด็นที่มีค่าต่ำสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีวัสดุ สื่อ อุปกรณ์ การเรียนการสอนที่เหมาะสมต่อการพัฒนาการของเด็ก มีสนามเด็กเล่นที่เพียงพอและมีความปลอดภัยในอุปกรณ์เด็กเล่น ผลการศึกษาพบว่า ถึงแม้จะมีวัสดุ อุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กรวมทั้งเครื่องเล่นเด็กที่มีอยู่ก็ตามก็ยังไม่เพียงพอเนื่องจากจำนวนเด็กที่เพิ่มขึ้นและมีการชำระในบ้างอย่าง ประกอบกับงบประมาณที่ได้รับ การถ่ายโอนจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นนั้นยังมีอัตราที่ต่ำต่อเด็กหนึ่งคน ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะอื่น ๆ ของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง พบว่า ควรจัดให้มีเครื่องเล่นที่ได้มาตรฐาน ปลอดภัย และเพียงพอ ควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมและเพียงพอ และควรมีการเพิ่มห้องเรียนเนื่องจากมีจำนวนเด็กเยอะและช่วงอายุที่แตกต่างกัน

ด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ในภาพรวมและรายชื่ออยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการจัดหลักสูตรการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับความพร้อมด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็ก ให้การเรียนการสอนที่สอดคล้องกับชีวิต สังคม วัฒนธรรม ความเป็นอยู่ของเด็ก ในชุมชน มีการนำสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยใช้ในการจัดการเรียนการสอน การมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นในสังคม รวมทั้งการสอนมุ่งเน้นให้เด็กมีความกล้าแสดงออกและมีความมั่นใจในตนเอง มีการปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรมโดยปฏิบัติจริง มีการจัดกิจกรรมที่ครอบคลุม โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง จึงทำให้เด็กเล็กได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามวัยและความสามารถของเด็กแต่ละคน ซึ่งสอดคล้องกับ มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2547 : 19-25) ได้กำหนดว่า

การศึกษาในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาไปพร้อม ๆ กัน เด็กจะต้องได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาตามวัย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนาจ นกโต (2550 : 33 – 36) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า การเรียนการสอนของเด็กควรจัดให้มีการพัฒนาการทุกด้าน มีสื่อการสอนที่หลากหลาย ทำให้เด็กเกิดความสุข เพลิดเพลินเหมาะสมกับวัย ประเด็นที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุด คือ ผู้ดูแลเด็กมีการวัดผลและประเมินผลพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กทุกด้าน ทั้งนี้เนื่องจาก ผู้ปกครองเห็นว่าเด็กยังขาดการเรียนรู้ในการลงมือกระทำและคิดแก้ไขปัญหาได้ด้วยตัวเอง ซึ่งอาจเป็นเพราะผู้ปกครองของเด็กนั้นยังไม่ให้ความสำคัญในการติดตามผลการประเมินของเด็กอยู่ อาจเป็นเพราะการได้รับรู้เอกสารในการประเมินผลนั้นผู้ดูแลเด็กจะมีการประเมินผลปีละหนึ่งครั้ง และอีกประเด็นที่ต่ำคือ การมีสื่อการเรียนการสอนที่มีปริมาณไม่เพียงพอต่อเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะ ที่ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดสรรงบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยอย่างเพียงพอสำหรับเด็ก ควรให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเพิ่มทักษะการเขียน การอ่านด้านภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะเด็กที่จะเตรียมตัวเข้าชั้นอนุบาล และควรให้มีการจัดกิจกรรมในการส่งเสริมเด็กให้มีเรียนรู้การอยู่ร่วมกันในสังคมและการเรียนรู้กับชุมชน โดยมีการเข้าร่วมกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่ทางชุมชนจัดขึ้น

ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมและรายช้อยู่ในระดับมาก แสดงให้เห็นว่า มีการเชิญผู้ปกครองมาประชุมชี้แจงเกี่ยวกับกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมทั้งการเปิด โอกาสให้ผู้ปกครองของเด็กและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของเด็ก เช่น งานวันเด็กของทุกปี มีการนำเด็กเล็กเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน เช่น งานกีฬาประจำปี งานบุญประเพณีต่าง ๆ ของท้องถิ่น มีการจัดประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเสียงตามสายในชุมชน รวมทั้งผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนของเด็ก เช่น การแสดงศิลปะพื้นบ้านอย่างหมอลำกลอน และภูมิปัญญาชาวบ้านในด้านต่าง ๆ ทั้งนี้เป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ใกล้กับชุมชน ทำให้ผู้ปกครองหรือชุมชนมีความคุ้นเคยใกล้ชิด จึงทำให้ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับ มาตรฐานการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น (2547 : 26-28) ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ควรดำเนินการให้มีการจัดประชุมชี้แจงให้ชุมชนทราบ จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนทราบเกี่ยวกับการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ประชาชนและหน่วยงานต่าง ๆ ได้รับทราบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อำนาจ นกโต

(2550 : 33 – 36) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจของประชาชนต่อการจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านโพธิ์ อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ผู้ปกครองมีความพึงพอใจในด้านการให้ความร่วมมือกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอมีการประชาสัมพันธ์โครงการต่าง ๆ ให้ประชาชนหรือชุมชนได้รับทราบ ในประเด็นที่มีความคิดเห็นต่ำสุด คือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการสร้างความเข้าใจแก่ประชาชนในท้องถิ่นเกี่ยวกับการดำเนินการทิศทาง และแนวทางการปฏิบัติ อาจเป็นเพราะ ผู้ปกครองไม่ได้เข้ามาร่วมในการวางแผนในการบริหารงานและการจัดการศึกษาเท่าที่ควร เนื่องจากจะเป็นตัวแทนมากกว่าที่เข้ามามีบทบาทเพราะการที่จะนำผู้ปกครองทุกคนเข้ามาร่วมวางแผนทั้งหมดนั้นคงเป็นไปได้ยาก จึงต้องเป็นตัวแทนเท่านั้นที่มีบทบาทมากกว่า จึงทำให้ไม่ทราบแนวทางการในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างทั่วถึง ในส่วนข้อเสนอแนะอื่น ๆ นั้น ควรให้มีการจัดประชุมผู้ปกครองเป็นประจำทุกเดือน ควรให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีการประเมินผลการดำเนินงานและประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้รับทราบ และควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา การจัดการเรียนการสอน โดยนำภูมิปัญญาชาวบ้าน หรือ ศิลปะพื้นบ้านเช่น หมอลำ มาให้ความรู้แก่เด็กด้วย

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ จำแนกตามศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและสถานภาพระหว่างผู้ปกครองกับผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ผลการศึกษาพบว่า

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนมี มีระดับความคิดเห็น คือ 3.63 ซึ่งมากกว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกบัวคือ ที่มีระดับความคิดเห็น 3.61 แต่เมื่อดูค่าเฉลี่ยทั้งสองศูนย์พัฒนาเด็กเล็กแล้วพบว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้งสองแห่ง จึงสรุปได้ว่าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนมีและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกบัวคือ ไม่แตกต่างกัน และเมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ที่มีระดับความคิดเห็น คือ 3.96 ซึ่งมากกว่าผู้ปกครองเด็กเล็ก ที่มีระดับความคิดเห็น 3.62 แต่ เมื่อดูค่าเฉลี่ยของผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาและผู้ปกครองเด็กเล็ก แล้วพบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทั้งคู่ จึงสรุปได้ว่าความคิดเห็นของผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษาและผู้ปกครองเด็กเล็ก ต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกัน

สมมติฐานการศึกษา ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและสถานภาพระหว่างผู้ปกครองกับผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา มีความแตกต่างกัน

จากการศึกษาผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ จำแนกตามศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและสถานภาพระหว่างผู้ปกครองกับผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนมีและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกบัวคือ ไม่แตกต่างกัน และความคิดเห็นระหว่างผู้ปกครองกับผู้รับผิดชอบในการจัดการศึกษา ต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ ก็ไม่แตกต่างกัน จึงไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผู้ศึกษาจึงขออภิปรายผลตามสมมติฐานการศึกษาโดยแยกเป็นประเด็น ได้ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนมีและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกบัวคือ แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนมีและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกบัวคือ ไม่แตกต่างกัน โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีความเห็นต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโนนมีและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกบัวคืออยู่ในระดับมากทั้งสองแห่ง ซึ่ง ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ผลการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับสถิติ ภาคิ (2553 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่า การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กบ้านโนนมีและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านโคกบัวคือ มีการดำเนินงานได้ตามนโยบายและตามมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงจะเห็นได้จากระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพบว่า โดยรวมและเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทั้งสองศูนย์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กทั้งสองแห่งนั้นมีการดำเนินงานตามแผนงานและตามมาตรฐานการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบกับการตรวจรับรองมาตรฐานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กนำอยู่ของกรมอนามัย จากคณะกรรมการประเมินศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของกรมอนามัยระดับอำเภอ ประจำปี พ.ศ. 2554 ผลการประเมินพบว่า อยู่ในระดับดีทั้งสองแห่ง

ความคิดเห็นของผู้ปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน ผลการศึกษาพบว่า

ความคิดเห็นของผู้ปกครองกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน โดยผู้ปกครองและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ แต่ผลการศึกษาไม่สอดคล้องกับ สุณิสา ภาที (2553 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กองค์การบริหารส่วนตำบลขามเฒ่า อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม พบว่า ไม่แตกต่างกัน และผลการศึกษาสอดคล้องกับ สัมฤทธิ์ เนตรประไพ (2548 : บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเห็นของคณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารจัดการศึกษาศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จังหวัดนครปฐม ผลการศึกษา พบว่า ไม่แตกต่างกัน ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือมีผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ได้มีการเชิญผู้ปกครองมาประชุมชี้แจงเกี่ยวกับกิจกรรมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมทั้งการเปิด โอกาสให้ผู้ปกครองของเด็กและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของเด็กอยู่อย่างต่อเนื่องและเป็นประจำ อีกทั้งมีการจัดประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเสียงตามสายในชุมชนให้ทราบ ทั้งนี้ก็เป็นเพราะศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอยู่ใกล้กับชุมชน ทำให้ผู้ปกครองหรือชุมชนมีความคุ้นเคยใกล้ชิดมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยแยกเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกด้าน และจากการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ จำแนกตามศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เมื่อแยกเป็นรายด้านของทั้งสองศูนย์ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าทุกด้านเหมือนกัน ซึ่งจากเหตุผลข้างต้นนั้นทำให้ผู้ปกครองและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือจึงไม่แตกต่างกัน

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวค้อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะเพื่อใช้ในการพัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการเพิ่มประสิทธิภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานตามมาตรฐานการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ในด้านบุคลากรและการบริหารจัดการ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวค้อควรมีตำแหน่งแม่บ้านที่คอยทำความสะอาดศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โดยให้ผู้ดูแลเด็กทำหน้าที่ในการเรียนการสอนเด็กเล็กอย่างเต็มที่ ในด้านอาคาร สถานที่ สิ่งแวดล้อมของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กควรมีก่อสร้างกำแพง หรือรั้วรอบขอบชิดของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้าน โภคบัวค้อ เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เด็กออกมาวิ่งเล่นด้านนอก ควรจัดให้มีเครื่องเด็กเล่นที่ได้มาตรฐาน ปลอดภัย และเพียงพอ และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนอย่างเหมาะสมและเพียงพอ ในด้านวิชาการและกิจกรรมหลักสูตร องค์การบริหารส่วนตำบลควรจัดสรรงบประมาณในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนการสอนที่ทันสมัยอย่างเพียงพอสำหรับเด็ก ควรให้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเพิ่มทักษะการเขียน การอ่านด้านภาษาไทยและภาษาอังกฤษ โดยเฉพาะเด็กที่จะเตรียมตัวเข้าชั้นอนุบาล และด้านการมีส่วนร่วมและสนับสนุนจากชุมชน ก็เห็นว่าให้มีการจัดประชุมผู้ปกครองเป็นประจำทุกเดือน และควรให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารงานและการจัดการศึกษา และการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้ได้มาตรฐานตามมาตรฐานการดำเนินงานของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการศึกษาไปใช้

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวค้อ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ในครั้งนี้ผลการศึกษาพบว่าผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีความคิดเห็นต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวค้อ อยู่ในระดับมาก แต่เพื่อให้การดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น องค์การบริหารส่วนตำบลบัวค้อควรมีการเพิ่มบุคลากรด้านการรักษาความสะอาดในตำแหน่งแม่บ้านของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กอย่างต่อเนื่อง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ในการบริหารงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กสังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลภายในอำเภอเมืองมหาสารคาม เพื่อนำผลการศึกษาไปปรับปรุงให้ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานในศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

2.3 ควรศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานของศูนย์พัฒนาเด็กเล็กขององค์การบริหารส่วนตำบลบัวคือ อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY